

บทวิเคราะห์และแนวทางการฝึกซ้อมบทเพลง คาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์

โดย พอลล์ บอนนู

Analysis and Practicing guideline of CAPRICE EN FORME DE VALSE

solo pour saxophone by Paul Bonneau

เอกชัย รุ่งปิยะสิริ *¹

Ekachai Rungpiyasiri *¹

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอบทวิเคราะห์และแนวทางเพื่อพัฒนาแนวการฝึกซ้อมแซ็กโซโฟนในบทเพลงคาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์ ประพันธ์โดย พอลล์ บอนนู การศึกษามีจุดประสงค์ในการศึกษาบทประพันธ์ 1) ศึกษาลักษณะของดนตรีไม่มีดนตรีประกอบ 2) สังคิตลักษณ์และการวิเคราะห์บทเพลง 3) จัดการแนวทางการฝึกซ้อมและการบรรเลง พบว่า 1) บทเพลงไม่มีดนตรีประกอบนั้นจะต้องเล่นโดยอาศัยพื้นฐาน ในการให้ความสำคัญกับโน้ตแต่ละเสียงที่แตกต่างกัน ที่จะสร้างเอกภาพของบทเพลง รวมไปถึงการเล่นประสานเสียงที่เกิดขึ้นในแนวนอน 2) สังคิตลักษณ์เป็นแบบโซนาตาโดยใช้เทคนิคการประพันธ์ในการพัฒนาทำนองให้มีความหลากหลาย และใช้เทคนิคการประสานเสียงในดนตรีสมัยใหม่ เพื่อสร้างแนวทำนองที่น่าสนใจ 3) แนวทางการฝึกซ้อมบทประพันธ์ จะอิงการวิเคราะห์บทประพันธ์แล้วพบว่าผู้บรรเลงจะต้องมีพื้นฐานในการเล่นโน้ตกระโดด รวมถึงการเล่นที่รวดเร็วเพื่อให้เกิดเสียงสะท้อน แล้วสร้างเสียงประสานขึ้นมาให้ได้ รวมไปถึงการควบคุมความเข้มเสียงของแซ็กโซโฟน

คำสำคัญ : วิเคราะห์ / แนวทางการฝึกซ้อม / บทเพลงคาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์

* corresponding author, email: ekachai.run@gmail.com

¹ นักเขียนอิสระ

¹ Freelance writer

Abstract

This article deals with the analysis and practicing guideline which in the impression music. Caprice en forme de Valse compose by Paul Bonneau. The objectives of this study were 1) Study in the characteristic of Unaccompaniment music and waltz music. 2) To study form and analysis of the piece. 3) Manage the guideline for playing. The finding were 1) Unaccompaniment music must play by difference accent in variety beat for unique piece. And excellence skill for play vertical harmony. 2) Form is Sonata form, finding were have 3 movement, develop the Variety melody and use a contemporary music technique for interested melody. 3) Practicing guideline manage refer from piece analysis, knowing the performer has jumping note skill, speed play, dynamic control.

Keywords: Analysis / Practicing guideline / CAPRICE EN FORME DE VALSE solo pour saxophone by Paul Bonneau

บทนำ

แซ็กโซโฟน ได้รับความนิยมน้อยกว่าหลายในดนตรีแจ๊ส ที่เป็นอิทธิพลของดนตรีฝั่งอเมริกา มีความโดดเด่น น่าสนใจ และหลากหลายของบทประพันธ์ แซ็กโซโฟนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาดนตรีแจ๊สของโลก แต่ในอีกด้าน การพัฒนาดนตรีคลาสสิกสำหรับแซ็กโซโฟนยังมีไม่มากนัก และไม่ค่อยได้รับความสนใจในคนหนุ่มมาก

แนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนาดนตรีคลาสสิกสำหรับแซ็กโซโฟนขึ้นในฝั่งยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการศึกษาด้านดนตรีคลาสสิกของ Conservatoire National Supérieur de Paris ที่พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน แซ็กโซโฟนคลาสสิกนี้จึงมีความน่าสนใจ จากการพัฒนานักแซ็กโซโฟนที่มีคุณภาพ

รวมถึงพัฒนานักประพันธ์เพลงสำหรับแซ็กโซโฟนคลาสสิก เปิดโลกกว้างของดนตรีคลาสสิกให้ได้เห็นและได้รับฟังเสียงของแซ็กโซโฟนในอีกรูปแบบที่มีความแตกต่างและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

พอลล์ บอนนู (Paul Bonneau, 1918-1995) เกิดเมื่อวันที่ 14 กันยายน ปี ค.ศ.1918 ที่ โมเร่ เซอ เลอ ลอง (Moret sur-le-Loing) ประเทศฝรั่งเศส พอลล์ บอนนู เป็นผู้นำดนตรีสไตล์ฝรั่งเศสแบบไลท์มิวสิก (Light music) รางวัลที่เขาได้รับมีมากมาย เช่น number of honors including a first prize in harmony in 1937, a first prize for fugue in 1942 and a first prize in composition in 1945 หลังจากจบการศึกษา พอลล์ บอนนู ได้ทำงานเป็นผู้อำนวยเพลง นักเรียบเรียงเสียงประสาน และนักประพันธ์เพลงประจำสถานีวิทยุของฝรั่งเศส (the Radio Defusion Francaise) เขาได้ทำงานนี้จนถึงปี 1980 ในระหว่างนั้นก็ได้ทำงานดนตรีอีกหลายอย่าง ทั้งเป็นผู้อำนวยการดนตรีของกองทัพฝรั่งเศส และเป็นผู้อำนวยการดนตรีให้กับวงโอเปอเรตต้าชบซัน (the Chatelet Theater in Paris) และวงต่าง ๆ ในท้องถิ่น ผลงานประพันธ์ของพอลล์ บอนนู อาทิเช่น a Suite pour orchestra, Les Saisons for baritone and orchestra, Carillon de Westminster, symphonic poem, Tantum Ergo for tenor, choir and organ, Overture pour un Drame, Un Français à New York and a Rhapsody for piano and orchestra ผลงานโอเปอเรตต้า อาทิเช่น Offenbach's Folies Parisiennes (1976) , La Parisienne created in Tours February 19, 1982 ประพันธ์ร่วมกับ Jack Ledru, Le Chanteur de Mexico (1951), La Toison d'Or and A la Jamaïque (1954), Méditerranée (1955), Rose de Noël and Le Secret de Marco-Polo (1959), Le Prince de Madrid (1967), L'Auberge du Cheval-Blanc (1968), Gipsy (1971), Les Trois Mousquetaires (1974) and Volga (1976) บทประพันธ์เพลงสำหรับแซ็กโซโฟนโดยพอลล์ บอนนู อาทิเช่น Concerto pour saxophone et orchestre, Suite pour saxophone et piano, Caprice en forme de Valse solo pour saxophone.

พอลล์ บอนนู ได้ประพันธ์หนึ่งบทเพลง คาพริส อง ฟอรัม เดอ วอลซ์ Caprice en Forme de Valse สำหรับแซ็กโซโฟน เป็นความแปลกใหม่ของยุคศตวรรษที่ 20 ในรูปแบบของบทเพลงไม่มีดนตรีประกอบ (Unaccompanied) ที่ได้รับการตอบรับอย่างดีเยี่ยมทั้งจากนักแซ็กโซโฟน และผู้ฟังดนตรีคลาสสิก โดยลักษณะของบทเพลงจะเป็นแนวทางของนักประพันธ์ฝรั่งเศส เน้นการใช้เทคนิคแบบโครมาติก (Chromaticism) ประโยคเพลงที่ปฏิบัติตามได้ยาก และท่วงทำนองที่รู้สึกได้ถึงการเต้นรำแบบวอลซ์ ทำให้ คาพริส อง ฟอรัม เดอ วอลซ์ เป็นบทเพลงที่นักแซ็กโซโฟนให้ความสนใจที่จะศึกษาและนำมาบรรเลง

การวิเคราะห์บทเพลง คาพริส อง ฟอรัม เดอ วอลซ์ ประพันธ์ขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1950 โดย พอลล์ บอนนู (Paul Bonneau) เป็นการนำเสนอตามมุมมอง และความคิดของผู้เขียน เพื่อทำความเข้าใจบทประพันธ์สำหรับแซ็กโซโฟนประเภทนี้ให้มากยิ่งขึ้น ในประเด็นดังนี้

1. ลักษณะดนตรีแบบไม่มีดนตรีประกอบ
2. สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์บทเพลง
3. แนวทางการฝึกซ้อมและการบรรเลง

1. ลักษณะดนตรีแบบไม่มีดนตรีประกอบ (Unaccompanied)

เป็นการแสดงดนตรีเดี่ยวด้วยเครื่องดนตรีที่ปกติแล้วจะสามารถเล่นได้เพียงเสียงเดียว ไม่สามารถเล่นประสานเสียงด้วยเครื่องเดียวได้ โดยปกติจะมีเครื่องดนตรีหรือวงดนตรีเล่นประกอบ จะทำให้บทประพันธ์มีความสมบูรณ์ เป็นความท้าทายทั้งสำหรับนักประพันธ์ และนักดนตรีที่จะจัดการกับบทเพลงลักษณะนี้ นักประพันธ์เพลงจะต้องประพันธ์โดยพยายามให้เครื่องดนตรีที่เล่นได้เพียงเสียงเดียวเล่นทำนองต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กัน รู้สึกถึงเสียงประสานในบทประพันธ์ เพื่อสร้างให้เป็นบทประพันธ์ดนตรีในลักษณะนี้ได้

บทเพลงดนตรีแบบไม่มีดนตรีประกอบมีต้นกำเนิดจากยุคใด ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่นอน แต่มีบทเพลงที่เป็นรากฐานสำคัญในการประพันธ์บทเพลงประเภทนี้คือบทเพลง The six Cello Suites, BWV 1007-1012 โดย โยฮาน เซบาสเตียน

บาท (Johann Sebastian Bach) ตั้งแต่ยุคบาโรค และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

นักดนตรีที่จะนำบทประพันธ์ลักษณะนี้มาทำการแสดงจะต้องตีความให้เข้าใจถึงกลุ่มตัวโน้ต กลุ่มเสียงแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ และเข้าใจในเจตนาของนักประพันธ์เพลง บทเพลงลักษณะนี้มักจะมีกลุ่มโน้ตที่เล่นอย่างรวดเร็ว การที่จะปฏิบัติตามโน้ตได้อย่างถูกต้องนักดนตรีจะต้องมีการฝึกฝน ฝึกซ้อมโน้ตในลักษณะนี้มากพอ เพื่อถ่ายทอดสิ่งที่นักประพันธ์ต้องการออกมาให้ผู้ฟังได้ยินได้

2. สังคีตลักษณะและการวิเคราะห์บทเพลง คาปริส อง ฟอรัม เดอ วอลซ์ (Caprice en Forme de Valse) : Paul Bonneau

ตามรากศัพท์ภาษาฝรั่งเศส Caprice มีความหมายว่า “ความไม่แน่นอน ไม่คงที่” ในที่นี้อาจมีความหมายถึงการเล่นอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วน en Forme de Valse มีความหมายว่า “ในรูปแบบของดนตรีวอลซ์” ความหมายของชื่อบทประพันธ์ตีความได้ว่า “เป็นบทเพลงรวดเร็ว เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ที่อยู่ในประเภทวอลซ์” ภายใต้การตีความจากชื่อบทประพันธ์นี้ทำให้นักดนตรีจะต้องศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของดนตรีวอลซ์ (Walt music)

วอลซ์ (เยอรมัน: Waltz) เป็นการเต้นรำแบบพื้นเมืองในจังหวัด เกี่ยวข้องกับเสียงนี้ 3/4 กำเนิดขึ้นในออสเตรียและเยอรมนี โดยพัฒนามาจากการเต้นลีลาศ หมุนตัว เป็นการเต้นรำแบบคู่ชายหญิง คู่เต้นจะต้องเกาะแขนกันและสืบทอดไปด้านข้างพร้อมกับหมุนตัวอย่างรวดเร็ว การที่คู่เต้นเกาะแขนกันนี้ก็เพื่อช่วยในการทรงตัว ทำให้นักเต้นไม่จำเป็นต้องกระโดดสูงเพื่อหมุนตัว เหมือนการเต้นหมุนตัวในสมัยก่อนหน้านั้น ถือกำเนิดขึ้นแถบแคว้นบาวาเรีย ราวทศวรรษ 1750 เรียกว่า การเต้นวอลซ์เซอร์ (Waltzer)

การเต้นรำแบบวอลซ์นี้แตกต่างการเต้นแบบมินูเอตที่นิยมอยู่ก่อน ซึ่งคู่เต้นรำเพียงแค่นั่งและปลายนิ้วกันเท่านั้น การที่ชายหญิงต้องสัมผัสร่างกายอย่างใกล้ชิด โดยฝ่ายชายต้องโอบแขนไปรอบเอวของฝ่ายหญิง ทำให้เกิดคำวิพากษ์วิจารณ์ใน

ช่วงแรก แต่ต่อมากการเต้นแบบนี้ก็ได้รับความนิยมไปทั่วทั้งกรุงเวียนนา เมื่อราว ทศวรรษ 1770 ในศตวรรษที่ 19 ได้มีผู้เรียกจังหวะดนตรีที่ใช้ในการเต้นวอลซ์ ว่า ดนตรีวอลซ์ (Walt Music)

สังคีตลักษณะของบทเพลง คาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์ (Caprice en Forme de Valse) : Paul Bonneau มีพื้นฐานอยู่บนสังคีตลักษณะแบบโซนาตา (Sonata form) โดยแบ่งออกเป็น 3 ท่อน คือ ท่อนนำเสนองานอง (Expositions) จะเอาทำนองหลักของเพลงมานำเสนอ มีการเปลี่ยนบันไดเสียงภายในท่อนที่มีความสัมพันธ์แบบโดมินันท์ ท่อนที่ 2 จะนำเอาทำนองในท่อนแรกมาพัฒนา เรียกว่า ท่อนพัฒนาทำนอง (Development) ท่อนที่ 3 จะย้อนทำนองหลักให้ได้ยิน (ณัชชา พันธุ์เจริญ, 2553)

ตารางที่ 1 การแบ่งท่อนของบทเพลงคาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์

A(Exposition)	B(Development)	C(Recapitulation)	D(Coda)
Beginning to Measure 82	Measure 83 to Measure 158	Measure 159 to Measure 204	Measure 205 to End

2.1 ท่อนนำเสนองานอง (Exposition) เป็นท่อนแรกที่ทำให้ผู้ฟังได้ยิน ทำนองหลักของบทเพลง สิ่งที่ผู้ฟังจะได้ยินจาก คาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์ คือ ทำนองที่สื่อถึงความเป็นดนตรีวอลซ์อย่างชัดเจนจากรูปแบบของจังหวะ (Rhythmic) โดยการประพันธ์ในลักษณะจังหวะ 3/4 และเน้นความสำคัญกับโน้ตใน จังหวะที่ 1 ทั้งนี้มีทั้งเน้นโดยสำเนียงการเล่น (Articulation), เน้นโดยใช้ความยาว ของเสียงมากกว่าในจังหวะ 2 และ 3 เน้นโดยเล่นโน้ตตัวแรกให้ดังกว่าโน้ตอื่น ๆ ท่วงทำนองในท่อนนี้จะอยู่บนบันไดเสียง C# Major

Presto

C#Major; I ii: vii°

ภาพที่ 1 โน้ตหลักที่ประสานกันเป็นคอร์ด ห้องที่ 1-10

ภาพที่ 1 แสดงบทเพลงในห้องที่ 1-10 การดำเนินคอร์ด I-i-vii°-ii° โน้ตที่สำคัญจะซ่อนอยู่ในกลุ่มโน้ต เช่นในช่วงต้นโน้ตตัวที่ 3 ของคอร์ด C# Major นั่นคือ โน้ต E# จะอยู่ในจังหวะที่ 2 ของห้องแรก โน้ตราก (Root) ของคอร์ด C# Major นั่นคือ C# จะอยู่ตรงจังหวะที่ 2 ของห้องที่ 2 โน้ตตัวที่ 5 ของคอร์ด นั่นคือ G# จะอยู่ที่จังหวะที่ 3 ในห้องที่ 2 เป็นเช่นนี้เรื่อยไป 3 ประโยคเพลง และสรุปด้วยการใช้เทคนิคโครมาติกโน้ต 3 กลุ่มโน้ต ใน 2 ห้อง โดยโน้ตสำคัญของคอร์ดจะอยู่ที่โน้ตแรกของกลุ่ม

a Tempo meno mosso

vii: V7 vii: V7 I

rit.

mf

ภาพที่ 2 การดำเนินคอร์ดในช่วงที่ 2 ในท่อนนำเสนอทำนอง ห้องที่ 25-32

ภาพที่ 2 แสดงบทเพลงในห้องที่ 25-32 การดำเนินคอร์ด vii°-V7-vii°-V7-I อยู่บนบันไดเสียง Bb Major ในช่วงที่สองของท่อนนำเสนอทำนอง จะย้ายจังหวะ

สำคัญมาอยู่ที่จังหวะที่ 3 โดยจะใช้โน้ตเพดเดิล เล่นค้างไว้เพื่อคงความรู้สึกของกลุ่มโน้ต และดำเนินทำนองด้วยเทคนิคการกระจายคอร์ด (Broken chord) เพื่อให้เกิดการดำเนินคอร์ด จากนั้นสรุปประโยคโดยการใช้เทคนิคโครมาติกเช่นเดิมแต่มีการเพิ่มโน้ตเคียงในรูปแบบกลุ่มโน้ตประดับ (Appoggiatura) เข้ามาเพื่อให้รู้สึกถึงการดำเนินทำนองเดินหน้าและถอยหลัง

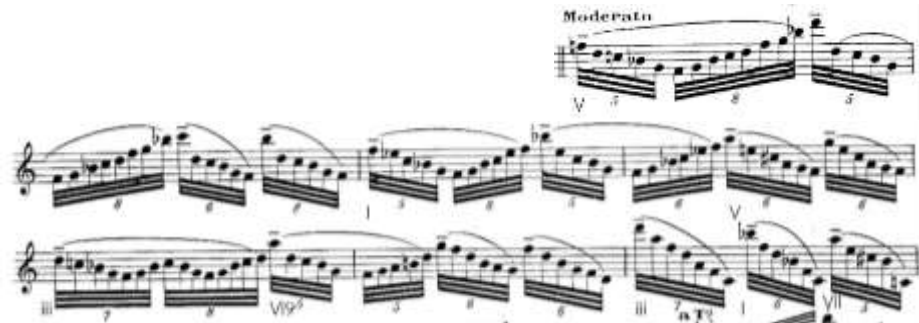

ภาพที่ 3 การดำเนินคอร์ดในช่วงที่ 3 ก่อนจะเข้าตอนพัฒนาทำนอง ห้องที่ 69-72

ภาพที่ 3 แสดงบทเพลงในห้องที่ 69-72 การดำเนินคอร์ด V-I-vii-V-ii°/vii° บนบันไดเสียง C major โน้ตของคอร์ดจะเกิดจากเสียงสะท้อนของการเล่นโน้ตสะบัด (Gliss note) ที่จะเป็นเสียงกังวานวิ่งเข้าไปหาโน้ตหลัก การดำเนินคอร์ดยังคงเน้นการใช้ติมินิซคอร์ดอยู่เช่นเดิม เพื่อสร้างอารมณ์ของการเอนเอียงตามลีลาของการเต้นรำ

2.2 ท่อนพัฒนาทำนอง (Development) จะเริ่มต้นด้วยการเปลี่ยนอารมณ์ของเพลงด้วยการย้ายบันไดเสียงจาก C# Major มาอยู่บันไดเสียง Bb Major และตอกย้ำการเปลี่ยนท่อนด้วยการเปลี่ยนสไตร์ของท่วงทำนอง จากการเล่นโน้ตสั้น ๆ ให้ความสำคัญในทุก ๆ จังหวะมาเป็นการเล่นโน้ตที่ต่อเนื่อง แต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของเพลงวอลซ์ คือการเน้นจังหวะหนักเบาที่จะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงการเต้นรำแบบชาวพื้นเมือง เทคนิคการประพันธ์ที่ใช้มีหลากหลายทั้งการสร้างระบบจังหวะแบบซับซ้อน (Complex Time) โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนเครื่องหมายกำหนด

จังหวะ แต่ใช้การเน้นจังหวะเป็นสิ่งที่แสดงถึงจังหวะที่เปลี่ยนแปลงไป การใช้โน้ตกระโดดมากกว่าคู่แปด หรือการใช้คู่แปดเพื่อแสดงถึงความสามารถของผู้บรรเลงที่ จะต้องอาศัยการฝึกซ้อมเป็นพิเศษ ดังนั้นในท่อนนี้จึงเป็นท่อนที่ทำทนายทักษะ และความสามารถของผู้บรรเลงในการแสดงบทเพลง คาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์

ภาพที่ 4 รูปแบบการดำเนินทำนอง และการดำเนินคอร์ดตอนพัฒนาทำนอง
ห้องที่ 83-89

ห้องที่ 83-89 เป็นตอนพัฒนาทำนองของบทประพันธ์ เริ่มจากการเปลี่ยนบันไดเสียงมาอยู่ที่บันไดเสียง Bb Major Pentatonic ในห้องที่ 83-84 บันไดเสียง Eb Major Pentatonic ในห้องที่ 85-86 และดำเนินทำนองในลักษณะขึ้นและลง คล้ายลักษณะของลูกตุ้ม ซึ่งเป็นการดำเนินทำนองที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกถึงการร่ายรำ ย่ำเท้าวนไป วนมา แต่ก็พัฒนาทำนองด้วยการเปลี่ยนจากการเล่นโน้ตสั้น ๆ เป็นการไล่นोटต่อเนื่อง

ภาพที่ 5 แสดงการดำเนินคอร์ดช่วงท้ายก่อนเข้าสู่ช่วงย้อนทำนองหลัก ห้องที่ 93-96

ภาพที่ 5 แสดงบทเพลงในท้องที่ 93-96 การดำเนินคอร์ดจะยึดอยู่บนพื้นฐานของ ii-V-I ภายใน 1 ห้อง หรือภายในประโยคเพลง ด้วยการใช้ทางเดินคอร์ดลักษณะนี้จะให้ความรู้สึกพุ่งไปข้างหน้าเพื่อจะส่งเข้าสู่ตอนที่ 3 ตอนย้อนทำนองหลัก

ภาพที่ 6 ลักษณะของทำนองและเสียงประสานที่ย้ายบันไดเสียงจากตอนนำเสนองานอง ห้องที่ 107-139

ดังภาพที่ 6 แสดงบทเพลงในท้องที่ 107-139 เริ่มมีการย้อนทำนองเล็กน้อย โดยนำเอาโมทีฟจั้งหะ และทางเดินคอร์ดของช่วงนำเสนองานองมาใช้ แต่ย้ายมาอยู่บนบันไดเสียง B Major และมีการพัฒนาทำนองโดยใช้เทคนิคการประพันธ์หลากหลาย เช่น การสร้างแนวทำนองที่ทำให้รู้สึกถึงเสียงเพดเดิลอยู่เสมอ การใช้คู่ 8 เพื่อสร้างการเคลื่อนที่ของแนวทำนองเพื่อส่งต่อไปตอนต่อไป การใช้เทคนิคคู่ 8 ผสมกับการเคลื่อนที่แบบโครมาติก

2.3 ท่อนย้อนทำนองหลัก (Recapitulation) จะเริ่มจากโน้ตเกริ่นนำบนบันไดเสียง C# Major ที่กลับมาให้รู้สึกย้อนถึงท่วงทำนองในท่อนนำเสนองานอง ต่อเนื่องด้วยการนำโมทีฟ เดิมจากท่อนนำเสนองานองมาใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อสร้างทางเดินของทำนองมุ่งไปสู่การย้อนทำนองจากท่อนนำเสนองานองในท้องที่ 185

และหลังจากที่การย่อนทำนองจบลงท่วงทำนองเดินต่อไปสู่ท่อนหางเพลง (Coda) ที่พอลล์ บอนนู เลือกอเอาเทคนิคการประพันธ์เพลงที่ได้รับความนิยมในดนตรีอิมเพสชันนิสมาใช้นั้นคือบันไดเสียงเต็ม (Whole Tone Scale) ทำให้ผู้ฟังได้สัมผัสถึงความพุ่ง และไม่มีที่สิ้นสุดของท่วงทำนองที่ดำเนินขึ้นลง และจบด้วยการเล่นโน้ตระรัว (Trill) เพื่อสะกดคนฟังก่อนที่จะเร่งเร้าไปสู่โมทีฟหลักของเพลงและจบลง

โครงสร้างการดำเนินคอร์ดของบทประพันธ์ ภาพรวมของการดำเนินคอร์ดเป็นไปในรูปแบบของเพลงพื้นบ้านวอลซ์ ที่จะเริ่มด้วยคอร์ดหลัก ดำเนินไปหาคอร์ดที่สร้างความรู้สึกเอนเอียง จำพวกคอร์ดดิมินิช (Diminished Chord) และวนกลับมาสู่คอร์ดหลัก วนไปเช่นนี้โดยอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงบันไดเสียงบ้างระหว่างท่อน และมีการใช้เทคนิคโน้ตเพดเดิล เพื่อให้รู้สึกถึงการยกเท้า ย่ำเท้าในการเต้นรำ เปลี่ยนแปลงบางตัวโน้ตเพื่อให้เสียงประสานที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปจนเกิดการดำเนินคอร์ดขึ้นได้

ภาพที่ 7 การเริ่มย่อนทำนองหลักโดยการกลับสู่บันไดเสียง C# Major
ห้องที่ 159-180

ดังภาพที่ 7 แสดงบทเพลงในห้องที่ 159-180 การดำเนินคอร์ดช่วงนี้จะยึดแบบแผนมาจากช่วงต้นเช่นกันแต่เป็นการกลับเข้าสู่บันไดเสียง C# Major ที่เป็นบันไดเสียงหลักของบทประพันธ์เน้นย้ำถึงการย่อนทำนองหลัก รวมไปถึงมีการใช้โมทีฟเดิมกลับมาเป็นวัตถุดิบสร้างท่อนเชื่อม (Transition) ไปสู่ซ้ำทำนองในช่วงแรก

The image shows a musical score for a piece, likely a sonata, with a section labeled "Recapitulation". The score is written in treble clef with a key signature of one flat. It features various dynamics (p, mf, f, ff) and tempo markings (Allegretto, Presto, accel. poco, accel., rit., Prestissimo). A red box highlights a section labeled "Whole tone scale" in the third system. The score is annotated with red dashed lines and circles, indicating specific musical techniques and phrasing.

ภาพที่ 8 การย้อนทำนองหลัก และเทคนิคการใช้บันไดเสียงเต็ม

หลังจากย้อนทำนองหลักแล้วบทประพันธ์ดำเนินเข้าสู่ช่วงท้าย พอลล์ บอนนู เลือกใช้วัสดุที่ได้รับความนิยมในช่วงยุคอิมเพรสชันนิสคือ สเกลเสียงเต็ม (Whole Tone Scale) ซึ่งจะทำให้บทประพันธ์ในช่วงนี้แสดงออกถึงความรู้สึกคลุมเครือ วกวน สับสน หาแกนหลักของทำนองไม่เจอ รูปแบบนี้เป็นจุดเด่นของบทประพันธ์ยุคอิมเพรสชันนิส โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักประพันธ์เพลงชาวฝรั่งเศส ในตอนท้ายสุดของบทเพลงใช้ทำนองหลักในช่วงแรกมาปิดท้ายบทประพันธ์

3. แนวทางการฝึกซ้อมและการบรรเลงบทประพันธ์ คาปริส ออง ฟอรัม เดอ วอลซ์ (Caprice en Forme de Valse) : Paul Bonneau

เนื่องจากบทเพลงนี้ไม่มีการบรรเลงประกอบทำให้เทคนิคการประพันธ์ที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด จึงเป็นการเล่นโน้ตกระจายจากคอร์ด (Broken Chords) ซึ่งการจะเล่นโน้ตลักษณะนี้จะต้องสามารถเล่นโน้ตที่กระโดดไปกระโดดมาได้คล่องแคล่ว

จากรูปแบบของเพลงที่จะต้องเล่นบทเพลงนี้ให้เป็นดนตรีประกอบการเต้นวอลซ์ (Waltz) ดังนั้นการเล่นแบบมีสำเนียง (Articulation) จึงมีความสำคัญที่จำเป็นต้องเล่นให้ชัดเจนและแสดงความเป็นดนตรีวอลซ์ออกมาให้ได้มากที่สุด

ในท่อนที่ 2 ของเพลงมีการใช้โน้ตระดับเข้ามาเพื่อสร้างสำเนียงความเป็นวอลซ์ แต่โน้ตระดับเหล่านี้มักจะทำให้ผู้บรรเลงเกิดการสับสนเป็นอย่างมาก

กรณีการเล่นโน้ตที่กระโดดไปกระโดดมานั้น แบบฝึกหัดที่จะใช้เพื่อแก้ปัญหาาก็จะเป็นแบบฝึกหัดแบบกระจายคอร์ด (Arpeggio)

ภาพที่ 9 แบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนการเล่นโน้ตกระจายคอร์ด 1

ภาพที่ 10 แบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนการเล่นโน้ตกระจายคอร์ด 2

การเล่นแบบมีสำเนียงจะต้องเล่นโดยมีการสนับสนุนลมจากปอดและกระบังลมตลอดเวลา เพื่อให้ได้เสียงที่มีน้ำหนัก และไม่สิ้นจนเกินไป ควบคุมโดยใช้ลิ้นแตะที่ลิ้นแข็งโซโฟนเพื่อเป็นการหยุดเสียง และให้เสียงยังคงลอยอยู่ในอากาศ

ภาพที่ 11 รูปแบบสำเนียงที่เป็นพื้นฐานของการสร้างจังหวะวอลซ์

การจะเล่นให้เป็นวอลซ์นั้น โดยธรรมชาติของวอลซ์จะเน้นที่จังหวะที่ 3 แล้วมีการหน่วงเล็กน้อยที่จังหวะที่ 1 ดังนั้นจากโน้ตเพลงผู้ประพันธ์ได้ออกแบบ Articulation มาให้สอดคล้องกับตัวแนวเพลงแล้ว การบรรเลงให้ปฏิบัติตาม และเล่นจังหวะที่ 1 ให้ยาวกว่าปกติเล็กน้อย (Tenuto) แล้วให้ความสำคัญกับโน้ตในจังหวะที่ 2 น้อยลง (Staccato) แล้วให้ความสำคัญที่จังหวะที่ 3 (Staccato) มากกว่าจังหวะที่ 2 เล็กน้อย เพื่อส่งเข้าไปที่จังหวะที่ 1

ภาพที่ 12 จังหวะในช่วงที่ 2 ของท่อนนำเสนอทำนอง

ในท่อนที่ 2 ที่มีการใช้โน้ตระดับมานั้นการแก้ไขคือให้ซ้อมโดยไม่มีโน้ตระดับให้ทราบถึงค่าความยาวที่แท้จริงของโน้ตแต่ละตัว

ภาพที่ 13 โน้ตหลักของท่อนพัฒนาทำนอง

หลังจากนั้นจึงเพิ่มโน้ตระดับเข้าไปโดยใช้เสียงโน้ตที่ส่งเข้าไปหาโน้ตหลัก และต้องคำนึงถึงค่าของโน้ตหลักที่จะต้องยาวใกล้เคียงกับตอนที่ไม่มีโน้ตระดับ

ภาพที่ 14 โน้ตหลักที่มีการเสริมโน้ตระดับ

สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงตลอดเวลาที่ซ้อมคือจะต้องคงรูปแบบของ ความสำคัญของแต่ละจังหวะที่ไม่เท่ากันนี้ไปตลอดทั้งบทเพลง เพื่อให้บทเพลงยังคง อยู่ในรูปแบบของเพลงวอลซ์

สรุป

การวิเคราะห์ และหาแนวทางการฝึกซ้อมบทประพันธ์คาปริส ออง ฟอรัม เดอร์ วอลซ์ เพื่อศึกษาแนวทางการประพันธ์และการบรรเลงบทเพลงไม่มีดนตรี ประกอบ ด้วยแนวคิดและมุมมองของผู้เขียนในการบรรเลงโดยสร้างเอกภาพขึ้นมา จากการใช้คอร์ดโรมาติกบ่อยครั้ง และสร้างความน่าสนใจด้วยเทคนิคการเล่นของ แซ็กโซโฟน รวมถึงการเน้นจังหวะที่ทำให้รู้สึกถึงบทเพลงวอลซ์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความ รู้สึกถึงดนตรีวอลซ์ได้

การวิเคราะห์บทประพันธ์ทำให้เกิดความเข้าใจบทประพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น เมื่อมีความเข้าใจแนวคิดของผู้ประพันธ์แล้วก็จะสามารถนำมาเป็นแนวคิดในการฝึกซ้อม

รวมถึงแนวทางการปฏิบัติในการซ้อม ก็จะทำให้ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงออกมาได้อย่างดี และตรงตามแนวคิดของนักประพันธ์มากที่สุด

บรรณานุกรม

- ดนตรีวอลซ์. (2559). [ออนไลน์]. ได้จาก: <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A7%E0%B8%AD%E0%B8%A5%E0%B8%8B%E0%B9%8C>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2564].
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2553). **สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต.
- วิบูลย์ ตระกูลอุ้น. (2558). **ดนตรีศตวรรษที่ 20**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Keith T.Johnson, (2002). **A Theoretical Analysis of Selected Solo Repertoire for Saxophone by Paul Bonneau**. Doctoral dissertation, University of North Texas.
- Paul Bonneau. (2564). [Online]. Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Bonneau. [25 February 2021].